

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БІЗНЕСУ»

Лектор курсу		Хлевицька Тетяна Борисівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємств та соціальних технологій		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: epst_2017@ukr.net сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=619	
Галузь знань		05 Соціальні та поведінкові науки		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність		051 Економіка		Семестр		4	
Освітня програма		Економіка		Тип дисципліни		Вибіркова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:				
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка
	5	150	36	-	36	-	78

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета курсу:	формування знань про психологічні особливості особистості бізнесмена та механізми розвитку і функціонування підприємницької організації
--------------------	---

Компетентності відповідно до освітньої програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)
ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.	СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин. СК15. Здатність ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади психології підприємництва та бізнесу			
Тема 1. Предмет, структура і місце психології підприємництва та бізнесу в системі психологічного і наукового знання. Знати: структуру, функції та основні категорії психології бізнесу	Лекція 1	6*	Лекція-візуалізація
	Практичне заняття 1		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання

<p>Вміти: аргументовано відрізнити поняття «управління», «бізнес» та «підприємництво»</p> <p>Формування компетенцій:ЗК4, ЗК9, СК15</p> <p>Результати навчання: ПРН22</p> <p>Рекомендовані джерела: 2, 7, 8</p>	Лекція 2		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 2		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 2. Аналіз феноменів підприємництва та бізнесу в історичному ракурсі.</p> <p>Знати: еволюцію підприємництва та його теорії в соціології та психології</p> <p>Вміти: ідентифікувати складові бізнесу та визначати його властивості</p> <p>Формування компетенцій: ЗК4, ЗК9, СК15</p> <p>Результати навчання: ПРН22</p> <p>Рекомендовані джерела: 2, 3, 4</p>	Лекція 3	6*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 3		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 4		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 4		Усне опитування, навчальна дискусія, тестування, навчальна дискусія, кейс-метод
<p>Тема 3. Психологічні ознаки підприємництва.</p> <p>Знати: теорії підприємницького мислення та зміст підприємницької активності</p> <p>Вміти: визначати структурні елементи підприємницької активності</p> <p>Формування компетенцій: ЗК4, ЗК9, СК15</p> <p>Результати навчання: ПРН12, ПРН22</p> <p>Рекомендовані джерела: 2, 3, 4</p>	Лекція 5	6*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 5		Мозковий шторм, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 6		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 6		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни. Проведення модульного контролю № 1 «Теоретичні засади психології підприємництва та бізнесу»
<p>Тема 1. Предмет, структура і місце психології підприємництва та бізнесу в системі психологічного і наукового знання.</p> <p>Тема 2. Аналіз феноменів підприємництва та бізнесу в історичному ракурсі.</p> <p>Тема 3. Психологічні ознаки підприємництва.</p>	Самостійна робота		Психологія та її місце в системі наук. Основні етапи розвитку психології як науки. Структура та методи психології.
Змістовий модуль 2. Психологія особистості в бізнесі			
<p>Тема 4. Проблема особистості у бізнесі</p> <p>Знати: базові поняття психології особистості.</p> <p>Вміти: визначати психологічний тип людини та методи ефективної взаємодії з нею відповідно до психотипу</p>	Лекція 7	6*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 7		Тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач

<u>Формування компетенцій:</u> ЗК4, СК8, СК15 <u>Результати навчання:</u> ПРН12, ПРН22, ПРН24 <u>Рекомендовані джерела:</u> 1, 2, 5, 8	Лекція 8		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 8		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 5. Психологія грошей. <u>Знати:</u> поняття ф'ючерсного ринку, види біржових операцій на ф'ючерсному ринку, сутність ф'ючерсного контракту та його особливості. <u>Вміти:</u> на практиці здійснювати розрахунки з купівлі-продажу ф'ючерсного контракту. <u>Формування компетенцій:</u> ЗК4, ЗК12, СК8 <u>Результати навчання:</u> ПРН12, ПРН22 <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-8	Лекція 9	6*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 9		Мозковий шторм, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 10		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 10		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, Проведення модульного контролю № 2 «Психологія особистості в бізнесі»
Тема 4. Проблема особистості у бізнесі. Тема 5. Психологія грошей.	Самостійна робота		Поняття психіки та її функції. Відчуття як первинна форма пізнання дійсності. Класифікація відчуттів. Поняття про сутність сприйняття. Увага в житті людини. Розвиток уваги. Прийоми керування увагою. Пам'ять. Види пам'яті. Поняття про мислення та його вдосконалення. Інтелект. Коефіцієнт інтелекту. Уява та її значення. Поняття емоцій. Фундаментальні емоції. Психологія тривожності і стресу. Психологічні аспекти мотивації. Поняття особистості у психології. Темперамент. Характер. Здібності. Здібності: визначення, якісна характеристика здібностей. Класифікація видів здібностей. Поняття «Я-концепції» та її вплив на життєдіяльність людини. Соціально-психологічні аспекти ставлення до грошей. Економічна свідомість особистості.
Змістовий модуль 3. Організаційна психологія			
Тема 6. Психологічні особливості підприємницької організації. <u>Знати:</u> види підприємницьких організацій та характеристики їх середовища <u>Вміти:</u> оцінювати соціально-психологічне середовище організації та її статусно-рольову структуру <u>Формування компетенцій:</u> ЗК4, ЗК9, СК8, СК 15 <u>Результати навчання:</u> ПРН12, ПРН22, ПРН24	Лекція 11	7,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 11		Усне опитування, навчальна дискусія, кейс-метод
	Лекція 12		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

<u>Рекомендовані джерела:</u> 1–8	Практичне заняття 12		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 7. Психологічні особливості малої соціальної групи. Групові процеси та їх характеристика. <u>Знати:</u> ознаки та характеристики малої соціальної групи; стилі лідерства та його визначальні характеристики; групові соціальні феномени <u>Вміти:</u> використовувати антиконфліктні та антистресові методи при роботі в малих соціальних групах. <u>Формування компетенцій:</u> ЗК4, ЗК9, СК8, СК 15 <u>Результати навчання:</u> ПРН12, ПРН22, ПРН24 <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–8	Лекція 13	7,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 13		Усне опитування, навчальна дискусія, кейс-метод
	Лекція 14		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 14		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, ділова гра» Я – лідер!»
Тема 8. Психологія ділового спілкування. <u>Знати:</u> психологічні особливості комунікації, структуру спілкування, види стратегій поведінки у процесі спілкування <u>Вміти:</u> застосовувати стратегії поведінки у процесі спілкування відповідно до його структури та ідентифікувати показники ефективної комунікації <u>Формування компетенцій:</u> ЗК4, ЗК9, СК8, СК 15 <u>Результати навчання:</u> ПРН12, ПРН22, ПРН24 <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–8	Лекція 15	7,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 15		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 16		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 16		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, ділова гра: «Скарб раджі»
Тема 9. Ділова етика. Корпоративна культура організації. <u>Знати:</u> моральні стандарти організації та принципи ділової етики <u>Вміти:</u> обґрунтовувати програми розбудови корпоративної культури підприємницької організації. <u>Формування компетенцій:</u> ЗК4, ЗК9, СК8, СК 15 <u>Результати навчання:</u> ПРН12, ПРН22, ПРН24 <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–8	Лекція 17	7,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 17		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 18		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 18		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, проведення модульного контролю № 3 «Організаційна психологія»
Тема 6. Психологічні особливості підприємницької організації. Тема 7. Психологічні особливості малої соціальної групи. Групові процеси та їх характеристика. Тема 8. Психологія ділового спілкування. Тема 9. Ділова етика. Корпоративна культура організації.	Самостійна робота		Керівництво і лідерство. Роль лідера у малій групі. Основні теорії лідерства. Характеристика когнітивного, операційного та особистісного компонентів психологічної готовності особи до виконання професійних обов'язків Структура авторитарного, демократичного та

		<p>ліберального стилів керівництва. Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в організаціях.</p> <p>Поняття малої групи в психології. Види груп. Взаємовідносини у малій групі. Стадії розвитку групи та управління груповою динамікою. Роль лідера у малій групі</p> <p>Функції ефективної групи та соціальні ролі її членів. Вплив неформальних груп на роботу організації.</p> <p>Конфлікти в групі та психологічні прийоми їх подолання.</p> <p>Характеристика членів групи як фактор ефективності. Характеристика ефективної команди. Фактори ефективної діяльності команди.</p> <p>Поняття, структура та види спілкування. Зміст, мета і засоби спілкування. Умови ефективної взаємодії в спілкуванні. Індивідуальний стиль спілкування.</p> <p>Моральні стандарти організації. Способи підвищення моральних стандартів організації</p> <p>Корпоративна культура організації. Ознаки корпоративної культури. Формування корпоративної культури: принципи та засоби впливу.</p>
--	--	--

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Мультимедійний проектор
- Інтерактивна дошка
- Комп'ютерний клас для проведення практичних занять

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Хлевицька Т. Б., Гусева О. Ю. Когнітивна компетентність: зміст та особливості формування. Ефективна економіка. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6988> (Дата доступу: 15.09.2019 р.)
2. Гусева О.Ю., Воскобоева О. В., Легомінова С.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т. Б. Психологія підприємництва та бізнесу: посібник, Київ: ДУТ, 2019. 257 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/738/view/1759>
3. Будиянський Н.Ф. Психологія управління. Одеса: Астропринт, 2008. – 150 с.
4. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. – К.: ЗАТ “НІЧЛАВА”, 2010. – 280 с.
5. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2003. - 240 с.
6. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб./О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 287 с.
7. Пілецька Л. С. Психологія бізнесу: довідково-методичний посіб. / Л. С. Пілецька – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2007. – 150 с.

8. Психологія бізнесу. Теорія і практика : учебник для магістрів / под общ. ред. Н. Л. Ивановой, В. А. Штроо, Н. В. Антоновой. — М. : Издательство Юрайт, 2017. — 509 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

*КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 40 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання	
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	<i>Робота на заняттях, у т.ч.:</i>		
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 бала	
	• участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь 0,25 бала	
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату	за кожну презентацію (реферат) максимум 3 бали	
	• усне опитування, тестування, рішення практичних задач	за кожну правильну відповідь 0,5 бала	
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання • участь у діловій грі	за кожну правильну відповідь 2 бали за кожну участь 1 бал	
РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)	Модульний контроль № 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА БІЗНЕСУ»	максимальна оцінка – 6 балів	
	Модульний контроль № 2 «ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ В БІЗНЕСІ»	максимальна оцінка – 4 балів	
	Модульний контроль № 3 «ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»	максимальна оцінка – 10 балів	
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Звільняється від іспиту	
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ <i>Іспит</i>	Метою іспиту є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Іспит проходить в усній / дистанційній формі.	40 балів	
ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ			
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /затис в

			<i>екзаменаційній відомості</i>
90-100	<p>Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.</p> <p>Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>	<p>Високий</p> <p>Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.</p>	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	<p>Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.</p> <p>Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>	<p>Достатній</p> <p>Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни</p>	Добре / Зараховано (В)
75-81	<p>Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.</p>	<p>Достатній</p> <p>Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.</p>	Добре / Зараховано (С)
64-74	<p>Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>	<p>Середній</p> <p>Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни</p>	Задовільно / Зараховано (D)
60 - 63	<p>Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З</p>	<p>Середній</p> <p>Є мінімально допустимим у</p>	Задовільно / Зараховано (E)

	використання основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	всіх складових навчальної програми з дисципліни	
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не проставляється
1-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не проставляється